

13
21-2-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. *Op. I, 13/1970*

A
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Διατίθεται 1967/17 Φεβρουάριον 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, ~~χωριόπουλος~~) **Νέα Κεράνη**..
(παιλιότερον ὄνομα: **Πλαστήρια**.), Ἐπαρχίας... **Ξάνθης**...
Νομοῦ... **Ξάνθης**.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος **Σοφία Κ.**
Καρακατσάνη... ἐπάγγελμα **Αἰδαεκάλισσα**...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις **Ν. Κεράνη - Ξάνθης**.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ξεταζόμενον τόπον... **25**.....

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον **Θεόδωρος Τεολακίδης**...
.....
ἡλικία **80 ἔτων** γραμματικαὶ γνώσεις **Β' Ἀγγαζικῶν**.....
..... τόπος καταγωγῆς **Μακρὰ Γέφυρα**

περιοχῆς **Οὐζούνκιστροῦ Ἀνατολικῆς Θράκης**
 β) **Καρακατσάνης Κυριάκος** ἔτων **64** ἔγραψεν **Β. Ἀικατ.**
 τόπος καταγωγῆς **Ἄγιος Βλάσιος, περιοχῆς Ἀρχιἄλου Ἀν. Ρωμανίας.**
 Α'. α'. **ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920**

- 1) Ποῖα ἀγροτικὰ περιοχὰ προφίλοντο διὰ σποράν καὶ ποῖα διὰ
~~Διὰ σπορὰς εἰς Ἀν. Ρωμανίαν: Πέρα Κλαδερῶν, Ράχαι, Σάτς.~~
 βοσκήν, ποιμνίων ~~Καρυές, Παλαμάδα, Μιδίαι κ.λ.π.~~
~~εἰς Ἀνατ. Θράκην: Τεάκρη, Κούρνημπονα, Πανώρια~~
~~Σιδηὶ Μπαῖρ, Κουζιλιάνο Μπαῖρ, Σιλά Μπαῖρ.~~
~~Διὰ βοσκήν ποιμνίων: εἰς Ἀν. Ρωμανίαν: Μπουρνηπούλια, Ράχαι, Ἀρακάλα, Σάτς~~
~~εἰς Ἀν. Θρ. Στάγους τὰ Τσατάκια, Τιρτζι-Μαῖρ, Κρύο Νερό - Ράκκας Ταρα-~~
 ἦπρχον αὐτὰ χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικά διαστή-
 ματα; **Ναι**.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητας; δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Ἀνήκον εἰς φυσικὰ πρόσωπα καὶ μοναστήρια.....

3) Ὁ πᾶτήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του; **Ναι. εἰς τὸν Ἄναστ. Ρωμανίαν διανεμέτω. εἰς τὰ**
τέσσα μέρη τῶν θάνατων τοῦ πατρὸς. 2 μέρη εἰς τὰ ἄρρενα
1 μέρος εἰς τὰ θήλεα.

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; **Συγχρόνως ἠσχολοῦντο.....**

εἰς τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; **Ναί.....**

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους δρους :

ὡς ἄτομα ἢ μέ ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ; **Ὡς ἄτομα καὶ τῶν μοναστηρίων εἰς τὴν Ἀνατολίαν ἐργάζοντο ὑπόλοιποι γὰρ προσιπυῶν ἐργασίαν. Ἡ ἐραδία ἔργα τῶν μοναστηρίων.....**
εἰς τὴν Ἀνατολίαν εἰς τὰ κτήματα τῶν μοναστηρίων ἐργάζοντο γόνον οἱ υἱοὶ αὐτῶν.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;...
.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ;.....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται : ἐποχικῶς, δηλ. δια τὸ θερίσμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι : ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; **Ναί... ἔλαβον ἡμερομισθίον εἰς τὴν Ἀνατολίαν ἔσαν ἐνώπιον ἄνδρες καὶ γυναῖκες... ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος.....**

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; **Ἀσῶροι, χερσифοικαλοῦ, εὐαί**

οἱ τσορμπαζῆδες εἰς τὴν Ἀνατολίαν, Θράκην.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ;.....
.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζῆδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....
.....

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος; ...
 ... **Μὲ ζωϊκὴν κόπρον. Τὴν δὲ ζωῖα ἄφηνον νὰ κωνέψῃ**
καὶ ἕτερον ἐλίπαινον τὰ χωράφια.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; **Μετὰ τὸ 1944**.....

ε'. Ἄπο πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; **Ἀπὸ τοῦ 1925**.....

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
 Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
 Ποῖος κατασκευάζετ. τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμηθεύεται αὐτοῦ; **Μονοφτερο. Προμηθεύεται ἐκ Γαλλίας**

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρου παρατιθεμένου. ....

1. ζεψία	4. παντζο	7. γυνί (δύ)	10.....
2. κορῖνα	6. τροχός (εὐθιγίτις)	8. λαβές	
3. καλκάδα	5. σταθὰρ	9.	

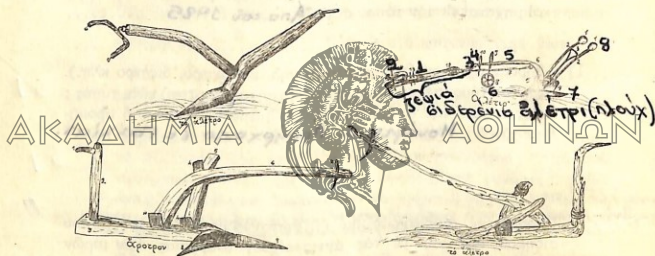
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) **1945-46 τὸν ὄνομαζον**
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ **1935. Ἐκέρετο με βόδια**.....

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). 1935.....

5) Μηχανή ἄλωνισμού .. 1921.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. Επιδέξιοι χεῖρες.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. λαβὴ. (κουρὰ).
2. γενκούρι.
3. χυνί. (δύκι).
4. παράθερα (ξύλινα φερμάκια ἢ ἰσορροπιζόμενα ἐκ κρηθῶν γιὰ ν' ανοίξῃ τὸ χώμα).
5. ἐλαίδι.
6. σταβάρ. (ἄνευ ὀφθαλμοῦ καὶ ἀνοίξις ἔρπαιος τοῦ τσβί. ἢ ἂν ὁ ρυθμιστικὸς)
7. τσβί. (ξύλινο καθύρι).
8. καῖς. (φερμάκι καὶ λωρίδα).
9. ἀλέτρι. (πλοῦχ).
10. ἀλέτρι.
15. ἀλέτρι.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησην).

- 4) Τό ύνι. Τό ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἦ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν ὄλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καί τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τό ἐν χρήσει ύνι (ἦ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καί σημειῶσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

Α.Ι.Α. χ.ω.φ.α.ι.ε.ρ.ά. χ.ω.ρ.ά.φ.ι.α.ἔ.χ.ρ.μ.ε.ι.μ.α.π.ο.ι.ε.ι.σ.α. ὑ.ν.ι. τ.ύ.π.ου. (α)
 Α.Ι.Α. π.ε.τ.ρ.ω.τ.ά. χ.ω.ρ.ά.φ.ι.α. ἔ.χ.ρ.μ.ε.ι.μ.α. ο.ω.σ.ο.ἴ.κ.τ.ο. ὑ.ν.ι. τ.ύ.π.ου. (β)

- 5) Ποῖον τό σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; Ὀρθογώνιον...

6) Ἦτο (ἦ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου (ἐκ ξύλου)

- 7) Ἐργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

Ἄνωτ. Ρωμυλία: Ζυγλάρι (σκεπηέλο), σκεπάρ, ξυλοφαί, κύρις
 άρίδα, πριόνι
Ἄνωτ. Θράκη: άρίδα, σκεπηενιά, πιαχιόν (πριόνι), σκεπάρι,
 ξυλοφαί, σέρνι = λίμα.

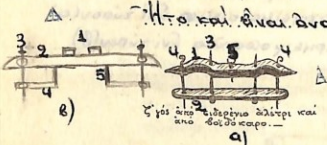

8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. **Βάδια καὶ ἄλογοι**.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; **Ἐπὶ τὸν ἄροτρον ἐχρησιμοποιοῦντο κύνες βοδία. Ἐπὶ εἰδερνίου δὲ δύο ἢ ἓν ζῶον.**

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;

Ἦτο καὶ ἀναγκαῖος ὁ ζυγὸς γὰρ τὸ ζευγάρισμα

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζέλια κλπ.). **Ἦτο ἀπὸ εἰδερνίου ἀλέτρι: 1. ἀνωζύγ.....**

2. κατωζύγ. 3. μεσοζεύλες (εἰδερνίου) 4. ζεύλη (εἰδερνίου) 5. μεσοζύγ. 6. ζῶα ἀπὸ εἰδερνίου ἀλέτρι: 1. εἰδερνίου ἀλέτρι (εἰς τὸ κεφάλιν τὸ καὶ 2. ἀνωζύγ 3) ζεύλη (εἰδερνίου) 4) κατωζύγ. 5) μεσοζύγ.

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....

ζεύλα εἰδερνίου γὰρ εἰδερνίου ἀλέτρι

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγόν (πολλαχοῦ: λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). **εἰς τὸ κεφάλιν τοῦ ἄροτρον ἐχρησιμοποιοῦντο τὰ καὶ 5 λουρίδα ἐνὸς μέτρον ἀπὸ δέρμα πλάσας γάρδου= 6-7 ἐκ.**

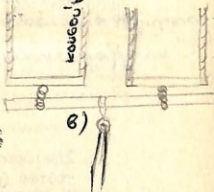
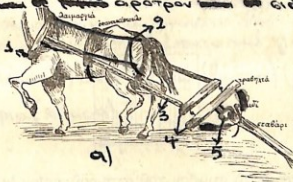
Ὅταν ἐργάζονται ἐχρησιμοποιοῦντο γὰρ τὸ ζευγάρισμα ἄλογο τότε ὄνομα ἄριστρον ἐκ εἰδερνίου.

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; .....

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τοῦ (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; εἰς τὸ κεφάλιν τοῦ ἄροτρον εἰδεται τὸ γκέμι (κεφαλάρι). τὸ κακοῦτ (1) (λαιμαρχία) (2) τὰ μπαντζιμάρια καὶ νεισιζιμάρια (θύμια) καὶ κονόου-

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευή, την όποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον. Κνία (ἔχει τὴν δέναντα). εἰς τὸς καλκάδες (κρίτους) πού ἔχει τὰ χαμούς. Ὁ ἵψος εἶς τὸ πῶς μέρος (εἰ) φέρει. εἷς κριτο (εἰδυρεῶν) ἄρου. ἐνώκειαι μετ' ἐστία βαρὺ ἢ ἄροτρον. Ὑπάρχει καὶ ὁ ἵψος (β). μετ' ἐστία βαρὺ.

Δύο ἀρόχων. Κατὰ τὸ πῶς παραλαμβάνει τὸ ζεύξιμον ἀλόγου (ἀλόγου) εἰς τὸ ἄροτρον καὶ εἰς αἰδουρῶν.

ζ. Ἄροτριάσις (ὄργανον) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνηθία εἰς τὸν τόπον σας. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ σήμερον. ὁ ἰδιοκτήτης ἢ ἄλλος καὶ τὸν τρακτέρ.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) εἰς ξύλων ἄροτρον... εὐ γίνεται ζεύξιμον ἄροτρον.

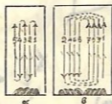
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρῶν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον μετ' σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία). Μετ' ἐχοινί τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων. Ὁ γεωργὸς ἐκτρακτῶνδε αὐτὰ φορτὴ μετ' ἐς λαβὴ τῶν ἀρότρον.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὄργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομέναις αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

Μὲ ζύγιον ἄροτρον καὶ χωράφι κερώνετα ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (β).
 κα (α). Μὲ εἰδυροῦν ἄροτρον ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (β).
 καὶ εὐμερον τὸ ὄργωμα γίνετα κατ' αὐτοῦ τοῦ τρόπου.
 ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἄρου ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, στάμιες, στασιές, μεσθράδες, κ.λ.π.); ἢ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα ἐγίνετο καὶ γίνετα ἐν σποριάς.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μετὰ αὐλακίαν; .....

Ἡ σποριά ἐχωρίζετο μετὰ αὐλακία ἀπὸ θυτρακλίας (βύνατα).

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιητῆται ἄροτρον; .....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διανοίξις τῶν αὐλάκων μετὰ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ.

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. **Πλαχίως ὄσων ὁ ἄρρος εὐρίσκεται εἰς πλαγίαν βουνοῦ**

βαθιά κόναν διὰ τὸ ἄρρωμα τοῦ χωραφιοῦ.....

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. **Ἐγίνοντο καὶ γίνονται τρία ὄργωματα.**

α) τὸ ν. Μαῖον. β) τὸν Αὐγουστιαν (βαθιά) (κλέντζεμα) γ) τὸν Οὐκτωβριαν (εσπαρά).....

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἀναλόγωμα τοῦ κηπευτικοῦ.....

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιταρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

1-2 ἔτη.....

4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; **Διὰ δημητριακὰ: 3. Ἀναίτην, καλοκαίρι-θρινώπων. Δι' ἀνοιτιάκια (ἀρεβόσιαι-ψυχανθῶν-ψευδα) Μάρτιο-Ἀπριλίο-**

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. **Μαῖο. π.χ. τὸ δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; **Παλαιὰ ἔχρησιμο-**

ποιεῖτο τὸ δισάκι, ἔρημα ὁ τενεκεῖ. ἑμέρον. ἢ εσπαρνή μηχανή.....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶ ράβδον.....

Ἀνακατ. Ρωμυλία: ζῦντρα.....

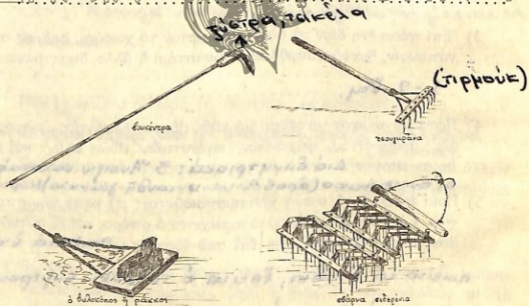
Ἀνακατ. Θράυμ. πεικέλα.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); **Ναί γίνεται εὐβάρνισμα μὲ ζυκλιμ. εὐβάρνα καὶ εὐβάρνα σιδηρένια**.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); **Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι.** (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Μὲ τσαπά ἢ κασμά.....

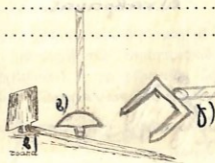
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπά κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

α) καμάρ. β) τσάνα. γ) δίκέλι. δ) πατόφκιαρα. ε) λικκάρ.

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐτελοῦν

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

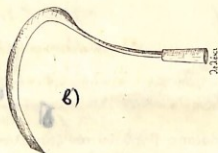
1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

α). δρεπάνι .....

β). καβραμάς .....

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων ειδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσση) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). **Μὲ κόσσα...**

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν) .....

Ἡ λεπίς τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο ὀδοντωτή .....

Ἡ λεπίς τοῦ καβραμάς καὶ τῆς κόσσης ἦτο ὀμαλή .....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

Τοῦ δρεπανιοῦ, καὶ τοῦ καβραμάς, ἡ χειρολαβὴ ἦτο κυλινδρική, ζυλινή, τῆς κόσσης ὅπως τὸν ἀνωτέρω. Σχεδιαγράμματα κεράζην.

5) Ποίος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά εργαλεία (π.χ. τὰ δρεπά-
νια κ.ά.) ... Γίδιναί τεχνίται .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὄσπριων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) Παλαιότερον ἔθελοντο μὴ ρόβης καὶ
οὐ μύρου κῶν ρεβιδιῶν, φρακῆς, κουκιῶν, φραουλιῶν γίνεσθαι
δι' ἐκρίζωσης.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ
δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ
σικάλις κλπ. Μετὰ τὸν καθαράν ἢ ὕψος 10 ἐκ. ἐκόσμετο

ἢ καλαμιὰ τοῦ δημητριακοῦ. Μετὰ τὸ δρεπάν. ἀναλόγῳ τοῦ
ὑψους τοῦ δημητριακοῦ.

2) Οἱ σταχῆες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὰ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν
μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἔλεγοντο (ἢ πῶς λέγονται) .....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς,
πιάσματα; χερίδες, χερόβολα) τῶν σταχῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα; Οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς .....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα
τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Μετὰ τὸ δρεπάν. 9 χερόβολα ἢ 3 χερίδες ἕκαστον ἕνα
δεμάτι (χερόβολο πιάσμα τῆς χειρὸς) .....

Μετὰ τὸν καθαράν 2-3 ἀρμαλιὰ ἀνάλογα μετὰ τὸν θερισμὸν
ἕκαστον ἕνα δεμάτι. Αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται
πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκαλιές. **Χεῖρες**.....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; .....

**Ἐδέρizon. ἄνδρα καὶ γυναῖκα. Ὑπῆρχον καὶ
 ἐπαγγελματία θεριστὰ (φύριοι ἤ μαι ἐνόσιοι) καὶ
 ἔργον. ἄρα τὸ δει.** .....

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνομαστολογία). **Ἡμερομίσθιον με μερο-**

**κάματο εἰς χρῆμα. ἢ μετὰ παροχῆς φαγητοῦ (ταί-
 ρμα) ἢ μετὰ μεροκάματο.** .....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἡ μέση των) ; .....

**Καὶ οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες ἔφερον εἰς τὴν
 ἀριστερὰν χεῖρα. ζῆλινο. χάντι. (παλαμαρία)
 καὶ ἀμπουραμάνινα (πλεκτὰ καλύμματα εἰς**

(παλαμαρία)

**χερσὶ ὡς τὸν ἀφῆνα). Οἱ ἄνδρες φοροῦσαν ζῆλινα
 (ζουνάρια) καὶ οἱ γυναῖκες ἔδωσαν ἐν μέσῳ με ἑκανιά (ἑκαυνιά)
 διὰ νὰ μὴ πονῆ.)**

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός; .....

Ὅτι πρόκειται ἐξ Ἀνατολικῆς Ρωμανίας ἕνα γνηνὸν ἔθνος ἐν ἑσθὺν θερισμῷ κτλ. Ἀσπύρα ἢ κτλ. τετράδ. (τετάρτη).
 Οἱ ἐξ Ἀνατολ. Ὁράσιον κτλ. παρασκευὴ (παρασκευὴ)

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοὶ κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια; Καταγράψατε αὐτὰ... Οἱ ἐξ Ἀνατολικῆς Ρωμανίας τραγουδοῦσαν:

..... Πῶς νὰ ἐκύψου νὰ διερίω.....

..... πῶς νὰ κάψου κτλ. ἀρχή.....

..... ἢ μέγ. δέν. ἀυτέχει.....

καὶ πούα ἢ κεφαλὴ κ.λ.π.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους πού μένου ἀθήριστοι; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

Οἱ ἐξ Ἀνατολικῆς Ρωμανίας κτλ. ἠρωκτ. ἡμέρα καὶ θερισμοῦ. ἕκαστον ἐτάχυν. ἕταχυν. σταυρο καὶ τὸν ἔθετον κοινὰ ἐτά. θερισμένα ἐτάχυν. Για νὰ εἶναι ἀλογημένα τὰ μηρικέτια (κοδόα)

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; .....

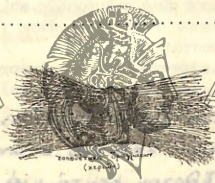
..... Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν.....

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ὁ Ντερικτάς εὐβαλοῦσε εἰς χερσὶ καὶ ἔδενε τὰ δεμάτια μὲ τὰ δεματικά (ζῶντ. φτιαγμένῃ ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ θυγγρασά). Ἐπὶ χερσὶ καὶ ἔχε μεγάλη παλαμαρία, ἡλικία βουδούε ἐπὶ δέξιμο καὶ ἐπὶ ἀριστερὸν τοῦ δεματιῶ.

.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συγκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συγκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ δεμάτια 13 καὶ ἔτοποθετοῦντο σταυρωτὰ μὲ τὰ στάχυα ὄρθρ καὶ μέσα καὶ ἔξωθεν ἕνα τοῦ κούρτζαν. Ὅλα τὰ τοῦ κούρτζαν ἦσαν ἐπὶ εὐρὰ ἐντὸς τοῦ θερισμένου ἀγροῦ.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; 1932-33.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Φυτεύεται τὸν Ἀπρίλιο ἐξ ἐκάρικια (αὐλακίη)
ἀνὰ ντρακελιῶν (βῦμα) μὲ τὸ χέρι.....

2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρον κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. Μὲ τὸ β.δ.μ.φ.ρ.ν. ἄροτρον. (πλαῦκ)

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διάσπαρσις τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐσυν-
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρασις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. **Ναί. Ἡ καλλιέργεια**
αὐτοῦ βίκου καὶ τριφυλλίου ἐγίνετο ὅσῳ καὶ β.δ.μ.φ.ρ.ν.

Ἡ κοπή ἐγίνετο μὲ τὴν κόσσαν. Ἐπειρὰ 2 ἡμέρας μὲ τὸ δού-
εράν, ἐφυρίζετο ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά γιὰ νὰ ξηραθῆ καλῶς ἐξ 3-4
ἡμέρας. Μετὰ ἐδένετο φιλαντάκια (δέματια σανοῦ δεμένα
μὲ παπύρια (πάπυρο). Ἀποθηκεύοντο εἰς τὴν ἀχυρῶνα, ἐλατίζετο
ἀποδύμνις καὶ εὐθιβάζαν ἐξ ἐξορροῦσιν (βῦμνυίη σανοῦ)

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.) **Ὁ βίος καὶ ἐξορροῦσιν λιβαδιῶν ἐθερίζοντο**
τὸν Ἰούνιο, μὲ τὴν κόσσαν, τὸ τριφυλλί 2-3 φορές τὸ χρόνο. καὶ
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....
αὐτὸ μὲ τὴν κόσσαν -

3) Ξήρασις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρῶνόντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μεταφέροντο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ οἴκου.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;

Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως πινάκων θυμω-

νιῶν. Μέχρις ἑνὸς ἡμῶν τὰ δεμάτια τοποθετοῦνται ἐν ὄρθο γωνίῳ ἢ τετράγωνῳ σχήματι μετὰ εὐχνα εἰς τὰ μέσα. Πέραν τοῦ ἡμῶν τούτου καὶ δεμάτια τοποθετοῦνται ἐν σχήματι ὀρθογωνίου ἐπιπέδου μετὰ εὐχνα πρὸς τὰ ἔξω εἰς τρέκοντά νερά τῆς βροχῆς.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνάκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ; .....
.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; Μέσα εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ οἴκου ἔξω

αὐτῆς ἢ ἐξω ἀλλῶν ἔξω τοῦ χωρίου ἐνταῖς ἐκ-
μοσῶν ; .....

- 5) Τό άλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καί ἐπί πόσον χρόνον ; .....

Τό άλώνι ἀνήκει εἰς γίαν μόνον οἰκογένειαν.

- 6) Ἐκ ποτέ ἀρχεται τό άλώνισμα καί πότε λήγει ; .....

Ἀπό 1^{ης} ἕως τέλους Αὐγούστου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τήν κατασκευήν ἐκάστου καί παραθέσατε σχεδιάγραμμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Χωματάλωνο.....

Τό ζούσαν (ἔφυαν) χί τοῦ τρασί. Μί τοῦ τιφράν κ. ἐβάρνιαν τοῦ κόμα. Ὑεῖρα κόβρικον κί νιρο, ἔρχιαν ἀχυροῦ, κί του παῦσαν κί τὰ βόδια κί μεσ ἀφάρ ἢ τοῦ κύνιτρα.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τό άλώνι ἐκάστον ἔτος πρό τῆς ἐναρξεως τοῦ ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμός αὐτοῦ καί ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καί τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλόν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διά μείγματος κόπρου βοῶν καί ἀχύρων). Ἐπισκευάζεται κί ἐκ τῶν ζῶων πῶς

καθαροῦται.....

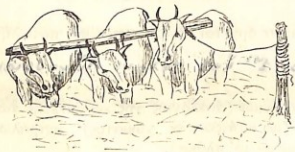
- 9) Ἡ ὥσ ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καί ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καί ὥραν ; .....

Θί ἔξ ἀναλω. Ρωχνίαν μόναν κί τήν. ἔναρξι κί. Δευτέρα

εἰ ἔξ ἀναλω. Θράκας κί. Πέμπτη, ...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τό άλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καί τό ἀπλωμα τῶν σταχῶν πρὸς ἄλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον ταῦτον ἢ οἰογήητοτε ἄλλον.
 οἱ ἐξ Ἄναλ Ρωγυλιᾶς θέτουσι πρῶτο γυρο εἰς τὸ ἐπιπέδον γέφυρ ἑαλῶν
 νισμὸν μετὰ εἰσάχυσιν τῶν ἀντιθέτων δεικνύων πρὸς τὰ κέντρα τῶν ἀλῶνισμῶν
 οἱ δὲ ἄλλοι γυροὶ φαίνονται μετὰ εἰσάχυσιν πρὸς τὴν περιφέρειον τῶν ἀλῶνισμῶν
 καὶ οὕτω καθ' ἑκάστην ἡμέραν νὰ γένηται τὸ ἀλῶνισμὸν.....
 οἱ ἐξ Ἄνακωλ φράζουσι: τοποθετοῦν ὅλα τὰ δεικνύοντα μετὰ εἰσάχυσιν
 πρὸς τὸ κέντρον τοῦ ἀλῶνισμῶν.....

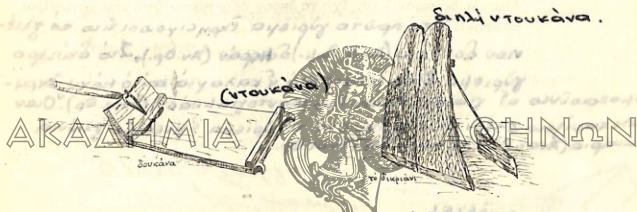
11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλῶνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ἴσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.) ^{διὰ τὴν ἐπιπέδον γέφυρ}

α) Ἀλῶνισμα πρὸς ἀχρῶνισμὸν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλῶ-
 νισμοῦ ἐξήμισον στυλὸς, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενός σπηγερός,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλῶνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλῶν-
 οῦ στυλὸν μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλιεῖς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλῶνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλῶνισμοῦ. Τὰ ἀλῶνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιεῖς περὶ τὸν
 λαιμὸν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλῶνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα).....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκὰνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθέεις διαστάσεις. Ἐπὶ τοῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγυσομένων καὶ

περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; Παιλαιότερον ἐκρηγόγει τὸ ποιεῖν ἢ ντουκὰνα (Αν. Ρωμ.) ἢ ντιένα (Ανατ. Θρακ.)? ἢ το κοῦφρον δολιμυμῆς σανὶ (150x40,80) ὠπλισμένῃ ἐνὸς κατὰ κέρας δι' ἀποσχιδῶν κελευροῦ λίθου. Ὑμῶν καὶ διπλὴ ντουκὰνα. Τὴν κατασκευὰς τῶν εἰδῶν ἐκρηγόγει χερσὶ. Συνεδέειν ἢ ντουκὰνα γέμ. ἢ τειψία. καὶ ἢ τειψία με τὸν ζυγο με τὴ βοῦθῆα τοῦ καιῖ. Ἠλωνίζοντο γέ αὐτῶν τὸ εἰσφέρειν καὶ τριθάρι. τὰ ὄσπρια ἢ λωνίζοντο με ριουβαρ λάκε (κύνινδρος). Γιὰ τὴν φασὶ καὶ τὰ φαρόλια ἐκρηγόγει φορτίω γλιέ-γιο ριουβαρλάκε. Γιὰ τὰ ὑπόλοιπα κερκαρίνο. Ἡ βρωμῆ ἢ λωνίετο με μισά ἀμάσι. (Μόνου τὸ ἐκρηγόγειο τμήμα τῶν βοτῶν ὀκαροῦ) καὶ μόνου τὸ ζῶα ὤσει κύνινδρο.

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

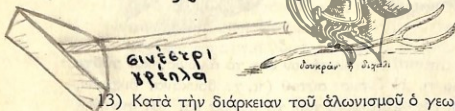
Ἀπὸ π.μ. 5 π.μ. ἕως π.μ. 7 π.μ. ....

12) Ποία ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινος τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

2τὸ πρῶτο γύρισμα. ἔρχεται γωνοειῆς καὶ γλιέ-
κιαν δουκράνι (Ἀνατ. Ρωμ.) δουκράνι (Ἀν. Θρ.). 2τὸ δεύτερο

γύρισμα. ἄνω ἔβησε πρὸς τὴν ἐπιπέδου καὶ καὶ ἔχει

εἰσοδοιοῦμο εἰς τὸ κέντρο (Ἀνατ. Ρωμ.) βαντορια κηπάδε (Ἀνατ. Θρ.) Ὅταν ἀνεχωρήσει εἰς τὸ κέντρο τὸ ἄκρον εἰς τὸ κέντρο καὶ γλιέ-
κιαν δουκράνι (Ἀνατ. Ρωμ.) κηπάδε (Ἀνατ. Θρ.)

βιντέτρι
γρίπλα

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; . . . . .

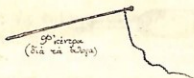
14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ναὶ καὶ ἐλέγχο. εἰ κέντρα. ἀπὸ ἀμφιέρους...

τὸ ἐκῆμα καὶ ὁμοίον μὲ πρὸ ἀνωτέρω εἰκόνα...

εἶχε μήκος 4,30 μ.

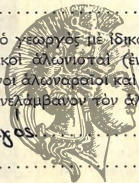
- 15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός απλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. απλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ἡμέραν **πλέγμα .. βάλμα ..**.....
ήλωνίζετο μία στρώσει από 90 δεμάτια.....

- 16) Πώς λέγονται οί άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτη : μάλαμα)
κάτβαλα .....

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικὸι ἀλωνιστὰι (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. κοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστὰι καὶ ἀγωγιάταις), οἱ ὅποιοι εἶχον βρόδια ἢ ἄλλα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Ὁ ἴδιος .. ὁ γεωργός ..

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα μικροῦ ἀεροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο ἴδιον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῆ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύου, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

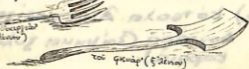
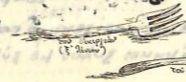
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ διόστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) το 1934-35:.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποιὸν ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποιὸν τὸ σχῆμα αὐτοῦ. **κιερόν (Ἄν. Ρ.ω.μ.). λαμνί (Ἀνατ. Θρ.). ζωρέφεια. μέλι. ἀνέετρι (Ἄν. Ρ.ω.μ.). φρένλα (Ἀνατ. Θρ.).**

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

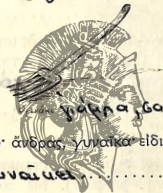
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Γίνεται. σωροὶ. εἰρόγγυτος (Ἀν. Ρωμ.)
 Σωροὶ. εἰρόγγυτοι ἢ εἰρήνημα (Ἀν. Θρ.)
 .....

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

Μὲ τὴν θρινάκι (θρινάκι) (Ἀν. Ρωμ.) καὶ τὸν ζ'λιένου φτυάρι.
 Μὲ τοῦ θρινάκι (θρινάκι) (Ἀν. Ρωμ.) καὶ τὸν ζ'λιένου φτυάρι (Ἀν. Θρ.).
 (ζ'λιένου)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἀνδρᾶς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ;

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες.....

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;

(Ἀν. Ρωμ.) Σκίβαρα. ἀποχωρίζεται εὐκαρπῶς ἀπὸ αὐτὰ μὲν ἰσχυρὰ ἢ ἐρνεύει πᾶνω εἰς εὐθρα (σωροὶ) ἢ πλιμάς (δίχτυ).

(Ἀν. Θρ.) κότταλα. ἀποχωρίζεται εὐκαρπῶς ἀπὸ αὐτὰ μὲν ἰσχυρὰ ἢ ἐρνεύει πᾶνω εἰς εὐθρα (σωροὶ) ἢ πλιμάς (δίχτυ).

5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διά ποῖα δημητριακά συν-
 ηθίζεται τοῦτο. Αἰὰ τὰ φισάρι, καί κριθάρι. Λαῖν, τελείωβτι
δ, ἀλωνισμὸς, ἐπιλώνιον, καί, ἐκίβαλο, κότσαλα, καί
ζαναγωνίζονται, κατά καὶ ἴδιο πρῶτο.....

6) Ἄφου διά τοῦ λιχίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμειναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ά.) ;.....

.. Μέ τὸ δριμόν (Αν. Ρ. ψ. μ.).....
 .. Μέ τὸ δριμόν (Αν. Θ. ρ.)..... κόσκινο μικρὸ, χοντρό.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διά σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δριμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; .....

(Α. Ρ. Μ.) Μὲ ἰὸ εἰσέτρι. ἐπὶ τοῦ ζυγμένου τοῦ φκιάρ. χαράσσεται σταυρὸς μὲ ἰὸ φκιάρ καὶ ἐμπηγνύεται φκιάρι ἀπὸ τὸ μέτρον καὶ λαβὴν ζυγμένου. μέχρι πού. ἔπραξε...
Σκαπάζουν ὑπερὰ μὲ μὴ φόν. καὶ λαβὴ πρὸ νά δύν-
νε. πόσα. κιλὰ. ἔβγαλαν. ....

- 8) Ἄλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

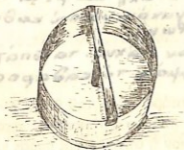
(Α. Θ. Ρ.) Μὲ ἰὸ χρέλια μαὶ ἰὸν ζυγμένου τοῦ φκιάρ. χαράσσεται σταυρὸς καὶ εὔχονται. "καὶ τὶ χρόν. περὶότερα
.....

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

³ Πρὸς τὴν δεξιά σου ἐπὶ ἁλώνι. Ἡ μέτρον δὲ ἐκείνου μὲ τὸ ἀνίκ (ζύλινο δοχεῖο βενίκια 1κιλό) καὶ τὸ βενίκ (ἄγιου τοῦ βνίκ. (ἂν. Ρ.ω.μ.). ..... καὶ τὸ βνίκ (ἂν. θ.ρ.) μὲ τὸ βνίκ. (β. ὀκάδα) (βιδυρῶν) καὶ τοὺς .....
 ..... Μπουτζουκλάδες (βενίκια).....

μισοκόλι

κουπέλιος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ; (ἂν. θ.ρ. αὐτ.)

- α) τὸ παπαδιάτικο, **τοῦ δίκου ἐστὼν ωπαῖ**
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, **ἐπὶ ἐστὼν ἀγροῦλακα.**
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιστάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

.....
 .....
 .....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) **Μέσα εἰς ἀμφορια (ζύλινα) (ἂν. Ρ.ω.μ.)**

Μέσα εἰς ἀμφορια ἐπὶ ἐπίπ. (ζύλινα ἢ κεραμεύα μ.ε. κερπίτσεια. (πλίνθοι).....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἢ ἀποθή-

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Αγανός λέγεται ή φωτιά πρ. ποι. ανάβεται. κιν. 23^{ην} Ιουνίου
τά λινάρια λέγεται ή φωτιά που ανάβεται κιν. Αποκρια (Αν. Ρωμυλία)

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος; ...

Ος. νερι. τ. ρ. υ. χωριου. κιν. Αποκρια και κιν. 23^{ην} Ιουνίου
Ο κοικοιέρης. κάθε ε. π. ι. ε. υ. κιν. 1^{ην} Μαρτίου. και κιν. Ανάστασις

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.
Τά κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος; .....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποια αι συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, εορκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . . .

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . . . .

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
Α. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΞΑΝΘΗΣ

Αριθ. Πρωτ. 372

Έν Ξάνθη τη 17η Φεβρουαρίου 1974

ΠΡΟΣ

✓ Τό Κέντρον Έρευνης της 'Ελληνικής
Λογογραφίας
της 'Ακαδημίας 'Αθηνών
'Αναγνωστοπούλου 14

'Αθήνας Τ.Τ. 136

"Έχομεν την τιμήν νά πέμψωμεν 'Ιμῶν συνημέ-
τως (14) ἐρωτηματολόγια διά Γεωργική 'Εργαλαῖα ζεδντως
συμπληρωμένα ὑπό δ/λων τῆς περιφερείας ἡμῶν ὑπη-
ρετούντων εἰς γεωργικούς συνοικισμούς ἀνεξελέκτους
διά τά καθ' ἕμᾶς.

Μετά τιμῆς

Ἀναπληρωτής 'Επιθεωρητοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΑΓΩΓΗΣ ΜΠΑΜΙΔΗΣ

5' Αρτρίασις (ὄρχωμα) καὶ ἐσορά.

β) 1) Ζεύξιμον ζυλίνου μετ' ζυλίνου ἄρτρου.
 Ἐνώνεται ὁ ζυγὸς μετὰ τὸ σταβάρ μετὰ κιν βωδία τοῦ καιὸς τὸ ἐποῖον
 εὐχρηστέως, ἀφοῦ περάσει ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ, ἐπὶ σταβάρ μετὰ τὸ τεβί, τὸ ἐ-
 ποῖον μπαίνει εἰς μίαν τρύπα τοῦ σταβάρ. Ἐκατέρωθεν τοῦ σταβάρ μπαί-
 νουν τὰ βόδια, βάθοντες τὸ κεφάλι τους ἀνάμεσα ἐπὶ ἀναγύχ καὶ ἐπὶ κα-
 τωζυγ τοῦ ζυγοῦ. Ἐπὶ τὸ ἐξωτερικὸ μέρος τοῦ ζυγοῦ μπαίνουν εἰς ζῦλες (ζυ-
 λινά).

2) Ἐπὶ πλοῦχ (εἰδηροῦ ἄρτρου), τὸ ζεύξιμον γίνεται ὡς ἑξῆς:
 (Βλέπε σχεδιάγραμμα εἰδηροῦ ἄρτρου). Μεταξὺ ζυγοῦ καὶ ἄρτρου μπαί-
 νουν 4 ζεψιά (ζυλίνου) (1) καὶ ὀμοῖα τὸ ἐν ἄρτρου ἐνώνεται εἰς τὸν ζυγὸν με-
 τὰ κιν κορῶνα (ζυλίνου ἢ εἰδηρά) (2), τὸ ἕτερον τῆι ἄκρον φέρει καλκάδα
 (κρίκο) (3) ἢ ὀμοῖα εὐνδέεται μετὰ τὸν χροῖχο (ἄρκειτρο) (4) τοῦ πλοῦχου.
 Τὰ ζῦα μπαίνουν ὅπως καὶ ἐπὶ τὸ ζυλίνου ἄρτρου. Ὁ ζυγὸς εἶναι γι-
 κροτέρως. Ὁ ζῦλες εἰδηρά.

β) 7) Τὰ ὄσπρια ἐκαλλιεργοῦνται καὶ καλλιεργοῦνται εἰς μαῦρα κώματα.
Φασόλια: Τὸν Ἀπρίλιον εἰς τὸ ὄρχωμα χωράφι ἐκαθίζον μετὰ ἐσοπο-
 νι καὶ φυτεύουσιν τὰ φασόλια ἀνά 15 πόντους περίπου. Ἀφοῦ φυτρώσων καὶ
 φθάσων τοῦ 10 πόντους ἕως, τὰ ἐκαθίζον μετὰ εἰς τσάπη. Τὸν Αὐγουστο
 ζυρομένηα πλέον τὰ ζερριζώνου, τὰ μεταφέρουν εἰς τὸ ἀπὸν ὄσον
 ἀλωνίζονται μετὰ ζυλίνου κύλινδρο.

Ἐπὶ τὸν τόπον μαι φυτεύονται μετὰ εἰς αὐλακίαις μετὰ εἰς εἰδηρένιο ἄρ-
 τρου. Καὶ ἀλωνίζονται πλέον μετὰ τρακτέρ.

Κουσιά: Φυτεύονται τὸν Μάρτιον μετὰ εἰς καρῖσια (αὐλακίαι) ἀνά 15
 πόντους. Ἀφοῦ φυτρώσων καὶ φθάσων τοῦ 10 πόντους ἐκαθίζονται μετὰ
 πα. Ὅταν καρποφορήσων καὶ ὄρξισων πλέον τὰ μεταφέρουν ζερριζώνονται
 καὶ ἀλωνίζονται ἐπὶ χωράφι μετὰ ζυλίνου κύλινδρο. ἢ τρακτέρ.

Φακί. Ἐπέρνεται τὸ Φεβρουάριον μετὰ τὸ κέρι ὄσων τὸ εἰσῆρι. Βοτανί-
 ζεται μετὰ τὸ κέρι ἀπὸ τ' ἄρξιοχορτα. Ὅταν καρποφορήσων καὶ ζυροθῆ

στρεφώνεται και κοπανίζεται. $\omega_2(2\gamma\alpha\gamma\alpha) \epsilon\iota\sigma\iota\gamma\iota\sigma\alpha A^{-1} \delta$

Ρεβίδια: Η καλλιέργειά των είναι όμοια με την φασόλη. $\nu\alpha\mu\eta\gamma\iota\sigma\tau\epsilon\lambda\epsilon$ (2)

β) Εις την Ανατ. Ρωμυλίου εκκαλιέργεται ρόβη. $\nu\alpha\mu\eta\gamma\iota\sigma\tau\epsilon\lambda\epsilon$ (2)

Η σπορά γίνεται όπως του σιταριού. Είναι το έδαφος εβάρνημα με ζυλίγη εβάρνα. Όταν εξαράνεται κιν εξστρέφονται και κιν ανώνησον με ζυλίγη κύλινδρο. $\nu\alpha\mu\eta\gamma\iota\sigma\tau\epsilon\lambda\epsilon$ (2)

Στην ζών τον μας καλλιέργεται πριβάλι εύρημα με τις υσοδει-
ζει των γεωπόνων εις τα χωράφια του κάμπου. (βάλτου). $\nu\alpha\mu\eta\gamma\iota\sigma\tau\epsilon\lambda\epsilon$ (2)

γ) Φυτεύονται τον Μάρτιο εις αυλακίες με το κέρι ανά για ντρακλι-
σιά (ανά εν βήμα). Άφου φυτεύσουν και θάσουν εις υψος 20 εκ. γίνεται
το πρώτο σκάψιμο. Οστερα από 10-15 ήμερες γίνεται το δεύτερο (επι-
σώρευση χώματος γύρω από τον βλαστό). Τον Απριλίον θραίνου η-
μέ το τραπί ή με το πλούχ. $\nu\alpha\mu\eta\gamma\iota\sigma\tau\epsilon\lambda\epsilon$ (2)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

22) Το πάτωμα τραγουδι ελέγεται εις την πρόσφυγην κτ. Α. Ν. Θράκης.

Μάγοι μαραινει τα παιδιά

κι ε θέρουε τα κορίτσια

κι αυτα ε εβρουε δαλνιτα

μαρανεισ παντραμενισ

ποχουν πανιο στον αρχαλο

ποχουν παιδια εις κούνια

το εύντημα εις χλάντημα

κι η ρόσα εις ευρημα

κι αυτα ε εβρουε αρραλο

επι σκαλια μιγαλη

Οι δε Ανατ. Ρωμυλίου πρόσφυγες έστραφουδουσαν:
"Όσο εις φάρδουε του ρυαλου ριζιμα εις ιασηνιτα
κι πλατουε του πιλάουε
τόσο πανι υβιάζουταν

κόρη μεδ τῶν αὐλῶν τῆς
 κι ἀρχοντοῦσι ἐπέρασι
 τὴ λέει καλυμέρα
 καλυμέρα σου λυγρή
 καλῶς τὰ πολεμάει

23) Ἐλεειτουργοῦσε με τραπέζερ παλαιῦ τύπου με πέλατα εἰδυρά. Για
 τὸ ζεῖνυμα τῆς μηχανῆς ἐκρηγομποσῶσαν πετρίαισι. Ἐφίνετο οὐκ
 τικὴ προδέρμανσις. Τὰ δεράτια ἐρρίπτοντο εἰς εὐθείας μέσθαι εἰς τὴν
 μηχανὴν ἀπὸ τῶν ἐργάτας, δὲν δὲν ὑρχε διὰ ἀνεβατόρι. Ἐπίαι δὲν
 δὲν ὑρχε εἰς τὴν μηχανὴν οὔτε κηουρί (αὐλῶν) εἰς δεύσει καὶ βράζμ τὸ
 ἄκυρο καὶ νὰ τὸ κάμν σωρὸ. Αὐτὸ τὸ τραβοῦσαν με τὸ εουρχε
 (πλασιὰ εἰσις ἐξαρτημένη ἀπὸ τὰ βόδια).

Δ' ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑ

4) Τὸ βράδυ τῆς τελευταίας Ἀποκριῆς (τῆς τυριυῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΝΑΓ. ΡΥΜΜΙΔΙΣ ΠΡΑΣΟΥΧΩΝ ΔΟΗΝΩΝ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς τελευταίας ἀποκριῆς τὰ παιδιὰ καὶ οἱ ἐφηβοὶ γὰρ
 ζῶουν ἀπὸ τὰ ἐπίμα του κωριον ὅλα τὰ παλιὰ κατὰ θὰ κακίγια ἔφω
 λῆι καὶ τὰ εὐχεστρώωνν εἰς τὴν πλατείαν τοῦ κωριον. Τὸ βράδυ ὅλοι
 οἱ ἡλικιωμένοι καὶ νέοι εὐρίσκονται εἰς τὴν πλατείαν. Οἱ νέοι ἀνάπτου
 τὴ φωτὰ ἐνῶ οἱ ἄλλοι, πρὸς εἶναι ἔτοιμοι, ἀρκίζουσι τὸν κορὸ. Οἱ
 ἡλικιωμένοι τραγουδοῦν καὶ οἱ νέοι ἐπαναλαμβάνουσι πρῶτα τὸ
 τραγοῦδι τῆς τυριυῆς:

α) Γιώργη νὰ πῆς τὴ μάιννα σου

νοφούλα νὰ μοι κάμῃ

ἰγὼ κρασί δὲν πίνω το

ρασί γιὰ νὰ μὴθύσω

ἰγὼ εἰ ἀφῆλενι πάχυνα, καλέ μου,

κι ρόκακ καταλόδι

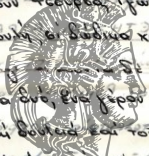
ἰγὼ εἰσαφύλια μάζωνα

κι ρόκαμ καρσανάρια
 ιχώ σιά ζύλα πάρινα, κατέχου
 κι ρόκαμ καταπόδι
 ιχώ ζυράδια μάρινα
 κι ρόκαμ τσακνοβόλια.

2) Εύαν έκίχονυ με τά άσάκουδα τραγούδι:

Μιτζει ο βασιλιάς, να παντρεύνητ οι χριές
 κι οι χριές εδν κάτρουσαν, χίρεαν κι ηιδούεαν
 κι τειρζοβούλουσαν (ζεφώνισα). Μια χριά μονάδουνα
 λάχανα μαγερευ, άντρα άραδύρησι, κλώτσει
 του ντέντζερι, γάμ εσίλοι λάχανα
 ηχιζι πάνχιε του τσαυβά, ιχώ θά ηάε να παντριφώ
 πέρα είν Ανατολή, οι δάδισα χρουνό ηιδί.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Άν ήλι...
 φέρα μοι ειμένα άνο, ειν χέρου ει ένα ηο
 και του χέρου ει δουλειά και του νιο εινο άρεαλά.

2) το τέλος ηιδουν πάνω από η φωτιά για να φύγουν οι ψυχές και δια
 χειραφιάτ λένε "εσχηωμένα", για ν άρχισα η εαρεαση.

3) Με τών ιδιο τρόπο εμμενώνου τά ιδία βράδυ είν ηλατεία τσαλιά
 κλαρία, τσαρφαλα, οι ξε Άν. Θράκι προέφυγη. Γύρω από η φωτιά
 τραγουδούτ τά είν τραγούδια.

1. Φύσηζι βορριάι κι άερας

τύναζεη ούλαν τά φύλλαν
 τάζερι ετιν αυλάι γου
 έκατσα να τά διαλέζου
 θρέσσω ένο δακτυλιδι
 έκ κι τόνομαφ χραμμένου
 κι τουνουη τω ζαχαρένισου
 τόνομαφ τό λέν Μιτζου
 να οι πάρου να ηιζάται.

2. Ἰὼ εἶμι τῷ ψαρὶ ὁ γρὸς ἔμορφες εὐὰν ηὐρισιέρει
 ὁ ἔμορφος κὶ ταπεινὸς ἡ κία εἶν' ἀπ' τοῦ Γαλατᾶ
 κὶ πῆγα νὰ ψαρέψου ἡ βασίλ' τοῦ νοῦ τῆς δυνατᾶ
 μαῦρα μάτια νὰ χυρέψου κὶ χεῖρ ἄλλῃ ἀπὸ τὴν πόλῃ
 κὶ μὴ τὴν πρῶτῃ τῆς ματῆς εἰς τ' Ἀχιλλεὺς ἡ κῶρῃ
 ἔλο Χριστὸ κὶ Παναγίᾳ ἡ τρίτῃ ἡ μικρότερῃ
 κὶ ριάνου ἕνα ψαρέκι ἀπ' ὅλις ἔμορφώτερῃ
 ἔμορφο εὐὰν τὸ λαμράκι κὶ τὴν ἀγάπησά κὶ γῶ
 κὶ ἄλιου τὴν κοιλίτσατον κὶ νὰ τὴν πάρου
 καμὸ πῶκ ἡ καρδίτσατον ὅσοις δὲν φλουρᾶ.
 κὶ βρέσω τρεῖς κοπέλλες ὡς ἔστι

Τὸ ἔθιμον ἐξίεται γιὰ νὰ γίνουν τὰ εἴθιμα (εὐσεβία)

2). Τὴν 1^η Μαρτίου (ἔθιμον τῶν ἐκ Ανατολῆς προσφύγων.)

Τὸ πρῶτῃ τῆς 1^{ης} Μαρτίου ἀφέντης τοῦ ἐπιτεῶ παίρνει ἀπὸ τὸν ἀχ-
 ρῆνα τὰ φουχτὰ ἀχυρὰ καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς αἰλῆς τὸ ἀνατίει καὶ
 κηδούν ἀπὸ πάνω γιὰ νὰ φύζουν οἱ μύλλοι.

3). Τὸ βράδυ τῆς Ἀναστάσεως. (ἔθιμον τῶν ἐκ Ἀν. Ρωμυλίας προσφύγων.)

Μετὰ τὴν ἀνάστασιν ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ μπαίνει μὲ ἀναμμένη
 κὶ λαμπάδα μέσα εἰς τὸ σταῦλο. Ἐκεῖ τειρώνει (καίει) πρὸς οὐρὴ τῶν ζώ-
 ων ἵνα νὰ μὴ τὰ πιάσῃ ἡ βῆλα, γιὰ νὰ μὴ τὰ ἐνοχλοῦν τὰ ἔντομα.

4) Τὸ βράδυ τῆς 23^{ης} Ἰουνίου (Ἀχιαννῆς) 2^{ος} Ἀχιαννισιῦ.

Ἐθιμον τῶν ἐκ τῆς Ανατολ. Ρωμυλίας προσφύγων.
 Συγκεντρώνονται εἰς τὴν πλατεῖαν παλιὰ κοκίγια καὶ καλόδια. Ἀνάγει-
 ται φωτιά καὶ γύρω γίνεται χορὸς. Τραγουδοῦν τὸ τραγούδι τοῦ
 πρᾶτοχόνατον (πρᾶτοχόνατος εἶναι κοριτταί μικρὸ στολισμένο ἀπὸ
 μὲγαλο κοριτταῖα μὲ λουλούδια. αὐτὸς θράζει τὸ τυχερὸ κάθε κοπέλα
 μέσα ἀπὸ τὴν καράβα (δοχεῖον χάλκινο) τὸ πρῶτῃ τῆς 23^{ης} Ἰουνίου.

Νὰ κοίψω γούντα ἀμάραντα
 κὶ δυὸ γούντες λουλούδια

πρατάξοναμ βαλορίζει
 μένα μνάμ μ'άρριβώνιασι
 κι μοι πρότεισι πέρα σή Ρωγυλιό κληρονόμην
 Συνεχίζουν με το ακολουθο τραγούδι:
 "Ολη μέρα θέριζα βορριά κι αφέρα, του γλαχρονούτικου
 και του βράδυ πάρενα δά νοτακούρμα
 βρισνώ πένη σή μωιά και τρεσ ενάν πόρτα
 Δέ σή λέγου κίρατά, βρέ μάρμαντούλκ
 όταν βλέπε τους φίλους μου μέσα μή μπαινε
 νά του ψουμουτάλοδο εκάσε φάσε
 νά του ρνιθουτόπανου εκάσε πιέ
 (νά του κναρτουμάσου πανί τσιμήςου
 "Ολη μέρα θέριζα του γλαχρονούτικου"

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ
 Έδρα.

Σύλινοσ άροτροσ

Ν. Κεσάνη - Σάνθης -

- 7 -

Τὸ χωρίον Ν. Κεσάνη, κατ' ἀρχὴν ὠνομάζετο Τεπέ Τσιφλίκ, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἰδιοκτῆτος τούρκου Μπέη. Ἀργότερον μετὰ τὴν πρώτην ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων τὸ ἔτος 1922 ὠνομάσθη Πλασέγρια, πρὸς τιμῆν τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ στρατηγοῦ Πλασέγρια. Ν. Κεσάνη ὠνομάσθη τὸ ἔτος 1938.

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου καταγόμενοι ἐξ Ἀνατολικῆς Θράκης καὶ Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας. Οἱ καταγόμενοι ἐξ Ἀνατολικῆς Θράκης προέρχονται ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Κεσάνης, Μακρῆς Γεφύρας καὶ Ραϊδεσίου. Ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ἔτος 1922 μετὰ τὴν ἀλλαγὴν τῶν πληθυσμῶν Ἑλλάδος-Τουρκίας. Οἱ καταγόμενοι ἐξ Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας προέρχονται ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ἀρχιάλου, ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ἔτος 1925 μετὰ τὴν εὐμβασιν ἣ ὁποία ἔχινε μετὰ τὴν Ἑλλάδος-Βουλγαρίας. Ἐγκατεστάθησαν πρῶτον εἰς τὴν Στρώμην-Ροδόμης. Τὸ ἔτος 1929 τὸ ἕμισυ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκογενειῶν ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ν. Κεσάνην.